

OSNOVE OMLADINSKE POLITIKE

Youth Partnership

Partnership between the European Commission
and the Council of Europe in the field of Youth

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Mišljenja izražena u ovom dokumentu, izrađenom za potrebe Partnerstva Evropske unije i Saveta Evrope u omladinskom polju, su odgovornost autora i ne odražavaju nužno zvaničnu politiku bilo koje od partnerskih institucija, država članica ili organizacija koje sa njima sarađuju.

Sve zahteve koji se tiču reprodukovanja ili prevoda celokupnog ili dela ovog dokumenta trebalo bi uputiti na Direktorata za komunikacije (F-67075 Strasbourg Cedex ili na publishing@coe.int). Svu ostalu korespondenciju koja se tiče ovog dokumenta trebalo bi upućivati na Partnerstvo Evropske komisije i Saveta Evrope u omladinskom polju.

Dizajn naslovne strane:
Odeljenje za izdavanje dokumenata i publikacija (SPDP), Savet Evrope

Fotografija : © Partnerstvo Evropske komisije i Saveta Evrope u omladinskom polju i Nigel Smith

Tekst: Zara Lavchyan, Howard Williamson
Crteži: Sven Retore

Ovu publikaciju nije lektorisalo Uredništvo za publikacije SE radi ispravke tipografskih i gramatičkih grešaka.

© Savet Evrope i Evropska komisija, 2021.
Štampano u Savetu Evrope

Uvod

Kako praktične politike mogu omogućiti mladim osobama da budu aktivni građani? Kako one mogu da pomognu mladima da se uključe u društvo i ostvare svoje težnje i potencijal? Ovaj pregled glavnih koncepata, principa i izazova omladinske politike ima za cilj da pomogne u davanju odgovora na ova pitanja.

■ Budite obazrivi: omladinska politika je složena. Pozivamo čitaoce da razmotre vlastite kontekste, koji mogu biti i složeniji, pa čak i komplikovaniji! Daleko više toga je napisano, diskutovano i razmatrano na temu omladinske politike, nego što je obuhvaćeno ovim dokumentom, tako da, ako vas je put naneo ovde, nadamo se da se on tu i ne završava! Pozivamo vas da nastavite da koristite reference koje smo uključili u ove „osnove” i veb-sajt Partnerstva Evropske komisije i Saveta Evrope u omladinskom polju.

U svakom slučaju, omladinska politika može da stvori mogućnosti da mlade osobe pronađu „dom“ u okviru zajednice vrednosti. Na taj način, ona doprinosi društvenoj koheziji i razvoju demokratskih društava.

■ „Omladinska politika“ se može doživljavati i kao obuhvat svih domena praktične politike koji se tiču mladih osoba, npr. socijalna zaštita, zdravlje, stanovanje, zaposlenje/preduzetništvo, formalno obrazovanje i tako dalje, kao i sagledavanje transverzalnih pitanja kao što su socijalna inkluzija, aktivno učešće mladih, rodna ravnopravnost, itd.

■ Omladinska politika se takođe može razumeti kao usmerena konkretno na mlade osobe, npr. kroz programe za aktivnosti u slobodno vreme, mobilnost, volontiranje, programe omladinskog rada, informisanje mladih i platforme za aktivno učešće mladih i njihovo uključivanje u donošenje odluka. U ovom slučaju, omladinska politika verovatno koordinira sa drugim domenima praktične politike koji se odnose na mlade osobe.

■ Ovo je pozitivno gledanje na omladinsku politiku. Međutim, ona takođe sa sobom nosi i propise, nadzor, prinudu, disciplinu, a ponekad i kažnjavanje. Nametnuta aktivnost u zamenu za prihod koja se nudi nezaposlenim mladim osobama, ili krivicne mere pritvora mladim prestupnicima su primeri negativnih omladinskih politika.

■ Omladinska politika može obuhvatiti mere ili programe za sve mlade osobe, isto kao što može obuhvatati i mere za konkretne grupe mladih, kao što su ekonomski ranjivi ili mladi koji žive u seoskim područjima.

Osnovni koncepti

Prva reč u izrazu „omladinska politika” je omladinska, pa shvatanje o tome šta se podrazumeva pod „omladinom” u različitim kontekstima takođe oblikuje ono što omladinska politika može obuhvatiti.

■ Ne postoji univerzalno prihvaćena definicija pojma „omladina”. Omladina je društveni konstrukt i odnosi se na period složene tranzicije ka samostalnosti, od detinjstva do odraslog doba. Definicije omladine se razlikuju po zemljama. U statističke svrhe na nivou EU obično se bira starosna granica od 15 do 29 godina. U okviru programa Erasmus+, mladima od 13 do 30 godina se nude različite mogućnosti. Aktivnosti sektora za mlade Saveta Evrope dostupne su mladima od 18 do 30 godina, uz opravdane izuzetke.

■ Druga reč u izrazu „omladinska politika” je politika, a to je proces raspodele javnih resursa radi ostvarivanja političkih ciljeva. Kada govorimo o omladinskoj politici, mora se obratiti pažnja na ono što ona zapravo znači: proces *donošenja* omladinske politike, na šta je *usmerena* ili domene koje ova praktična politika obuhvata, i na njenu *primenu*, odnosno kako se ona sprovodi prema mladima (Williamson 2017).

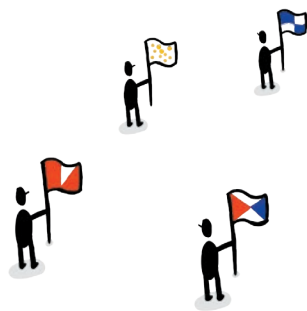

Koja definicija „omladine“ se koristi u vašoj zemlji?

Da li se svi slažu sa takvom definicijom?

Kako se omladina doživljava u vašoj zemlji?

Kojih pet reči se koristi da se opiše omladina?

Pristupi

Omladinska politika oslikava način na koji vlada ili donosioci odluka sagledavaju mlade osobe. Veoma je važno razmotriti vrednosni okvir omladinske politike, pošto on ostavlja posledice na svim nivoima, od prvih koraka procesa njegove izrade, do mera ili programa namenjenih mladim ljudima i ciljeva koji se njima žele postići. U nekim slučajevima, ove vrednosti i principi mogu usmeravati omladinsku politiku, ali u drugim oni mogu izostati. U demokratskom društvu, principi omladinske politike mogu obuhvatiti društveni napredak, solidarnost, socijalnu pravdu, aktivno građanstvo, društvenu i ekonomsku integraciju.

■ Pristupi i metodologije donošenja političkih odluka variraju od regulative do davanja slobode, od prevencije do intervencije, od proaktivnog do reaktivnog, od orijentisanog na probleme do fokusiranog na mogućnosti, od pokroviteljskog do otvorenog. Primena jednog ili drugog pristupa prevodi se u veoma različite mere, čiju argumentaciju i posledice treba pažljivo razmotriti. Na primer, postoji razlika između fondova za projekte koji odgovaraju propisanom modelu i fondova za kreativne projekte koje vode mladi.

■ Omladinske politike mogu biti integrisane ili fragmentirane, koordinirane ili izolovane, usmerene na konkretnu grupu ili sistemske, u skladu ili u sukobu sa ostalim praktičnim politikama. U nekim zemljama, omladinska politika je deo agende razvoja države, u drugima se njeni ciljevi zasnivaju na reaktivnim odgovorima na nastale probleme. Ona se može zasnivati na teoretskim okvirima razvoja omladine ili ih ne mora uzimati u obzir, odgovarati ili ne odgovarati širim evropskim ciljevima, može biti ograničena ili proširena ekonomskim

kretanjima, može imati čvrstu osnovu znanja ili se može pretežno pozivati na anegdotske dokaze. Širom Evrope, zemlje sa sličnim društveno-političkim režimima uglavnom imaju slične pristupe izradi i sprovođenju omladinske politike, bar što se tiče niza domena koje pokrivaju i usvojenih prioriteta.

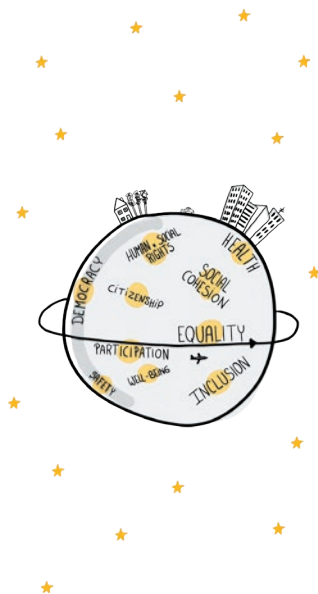
■ Savet Evrope promoviše omladinske politike koje se zasnivaju na ljudskim pravima i demokratskim standardima, koje su usmerene na mogućnosti, uključuju mlade u osmišljavanje i sprovođenje istih, stvaraju uslove za učenje, prilike i iskustvo, a zasnivaju se na robusnom prikupljanju podataka. Evropska unija, kroz svoju strategiju za mlade, podržava praktične politike koje stvaraju veće mogućnosti za mlade osobe, njihov bolji pristup i puno aktivno učešće u društvu. Takvi okviri praktičnih politika takođe vrednuju ulogu omladinskog rada i neformalnog učenja, podvlače važnost međusektorskog pristupa i naglašavaju potrebu da se koriste činjenice i upražnjava dijalog sa mladim osobama.

Kako donosioci odluka u vašoj sredini sagledavaju mlade? Da li se oni sagledavaju kao resurs, kao „budućnost“, kao problem koji valja rešiti ili kontrolisati?

Na kojim vrednostima se zasnivaju omladinske politike u vašem kontekstu? Koji su ciljevi i ključne oblasti omladinske politike u vašoj zemlji?

Da li se izazovi sa kojima se mladi suočavaju i ciljevi omladinske politike podudaraju?

Akteri omladinske politike i pravni osnov

Različiti nadležni organi mogu raditi na pitanjima omladinske politike, na svim nivoima i sektorima, u različitim ulogama. U nekim zemljama, omladinska politika spada u nadležnost državne vlasti. U drugim, ona je u nadležnosti regionalnih vlasti, pri čemu državna vlast daje okvir za dugoročne i šire ciljeve i obezbeđuje doslednost. Lokalni nadležni organi sprovode omladinsku politiku na svom nivou. Odgovorne strukture za omladinsku politiku na nacionalnom nivou mogu obuhvatati ministarstvo zaduženo za omladinu (samostalno ili u okviru sektora kao što su kultura, obrazovanje, sport, porodica i deca, socijalna pitanja, mediji, pravda, javno zdravlje ili zajednice), državnu agenciju, državnog sekretara za omladinu, odeljenje za omladinu ili sektor za omladinsku politiku. Nadležni organi na lokalnom i regionalnom nivou mogu uključivati kancelarije/službenike za mlade, portparole, omladinske odbore, takođe sa konkretnim zaduženjima ili u partnerstvu sa ostalim sektorima.

■ Iako su državni nadležni organi ključni kreatori omladinskih politika, brojni su akteri koji mogu biti uključeni u informisanje, razvoj i sprovođenje omladinske politike: omladinski saveti, NVO za mlade, interesne grupe, omladinske grupe, omladinski radnici/ce, omladinski istraživači, mladi ljudi, škole, nastavnici, poslodavci, medicinsko osoblje, socijalni radnici, verske grupe, mediji i mnogi drugi.

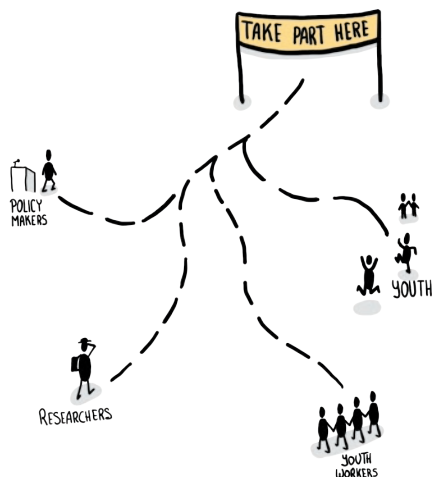

Pravni okviri određuju ko treba da bude uključen u procese omladinske politike. U nekim sredinama, omladinske politike se definišu samo jednim pravnim aktom. U drugim, elementi omladinske politike mogu biti uključeni u dokumenta koja se tiču nekoliko sektora, međupovezanih u okviru istog pravnog okvira (zakon, pakt, rezolucija, strategija, akcioni plan, državni koncept, itd.). Drugopomenuti model se često opisuje kao integracija mladih u glavne tokove društva. Međutim, ukoliko ova dokumenta i inicijative u vezi sa njima nisu ciljano i izričito povezani sa mladim ljudima, teško je govoriti o koordiniranoj omladinskoj politici, čak i kada takve praktične politike imaju uticaj na mlade.

Koji pravni osnov reguliše omladinsku politiku u vašoj zemlji?

Koje strukture omladinske politike postoje u vašoj zemlji?

Učešće mladih

U opšteno govoreći, važno je da oni na koje se određena praktična politika odnosi imaju pravo da se pitaju za sve što se njih tiče. Mlade osobe bi trebalo da imaju pravo, sredstva, podršku, mogućnosti i prostor da kao partneri učestvuju u omladinskoj politici: savetima ili zajedničkim odlučivanjem u njenom osmišljavanju, kao i svojim doprinosom pružanju usluga, sistematskom praćenju i oceni efekata praktične politike, umesto da samo budu korisnici usluga. Ukoliko su mladi uključeni, oni se osećaju kao vlasnici odluka koje se donose, a usluge koje se kreiraju mogu bolje da odgovaraju njihovim ciljevima ili pravima. Šanse za uspeh takvih praktičnih politika su time i veće!

■ Međutim, ne učestvuju svi mladi na iste načine. Kako bi se obezbedilo da formulisanje omladinske politike bude što je inkluzivnije moguće, javni nadležni organi moraju da razviju mehanizme koji su prilagođeni, raznovrsni i laki za korišćenje i učešće kroz, na primer, dijalog sa omladinskim savetima i omladinskim organizacijama, konsultacije sa omladinom i različitim relevantnim subjektima, digitalno učešće, itd.

Još dva primera:

- ▶ sistem zajedničkog upravljanja sektora za mlade Saveta Evrope, gde predstavnici vlada i omladinskih organizacija zajednički donose odluke koje se tiču programa rada Saveta Evrope usmerenog na mlade,
- ▶ Strukturirani dijalog sa mladima u EU, gde se slivaju gledišta mladih o kojima se diskutuje i koja se uzimaju u obzir pri donošenju praktične politike na nacionalnom i na nivou EU.

Pitanje odnosa (moći) između organa javne vlasti i civilnog društva, naročito omladinskih organizacija, i samih mladih je važno pitanje. Na primer, vlada može da postupa kao partner civilnom društvu i da deli moć, može da kontroliše šta omladinske organizacije rade, ili pak može da se ne meša i da im uopšte ne pomaže u radu (prilagođeno iz Lauritzen 2008).

Ko vodi računa o tome da svi relevantni akteri kažu svoju reč i utiču na izradu i sprovođenje praktične politike?

Da li su NVO za mlade uključene u omladinsku politiku? Kako?

Da li su mladi uključeni u izradu, sprovođenje i ocenu omladinske politike? Svi mladi? Kako?

Da li postoji nacionalni savet za mlade ili neka druga vrsta strukture koja bi predstavljala omladinske organizacije?

Ostvarivanje omladinske politike

Svaka zemlja ima svoje vlastite mehanizme za sprovođenje omladinske politike. U principu, uloga centralne vlasti jeste da formuliše okvir praktične politike kada kreira uslove za delovanje na regionalnom i lokalnom nivou (na primer kroz zakonodavstvo i budžetiranje), i konačno, ona u načelu prati i ocenjuje sprovođenje ciljeva praktične politike. Prilikom izrade ciljeva omladinske politike, nadležni organi razmatraju ishode i krajnje rezultate ranijih procesa praktične politike, kao i podatke relevantnih istraživanja. Centralna vlast može da donese opšte ciljeve i ponekad zahteva da nadležni lokalni ili regionalni organi izrade konkretne ciljeve. Drugi korak tiče se obezbeđivanja struktura i resursa, a to može da obuhvati konkretne zakone koji definišu usluge ili načine finansiranja. Ovo stvara uslove za sprovođenje aktivnosti, intervencija i usluga. Na kraju, država procenjuje rezultate ostvarene na regionalnom i lokalnom nivou. Delovanje omladinske politike može i trebalo bi da bude dopunjeno prikupljanjem iskustvenih podataka o tome kako se težnje praktične politike realizuju u praksi, do koga su doprle, kao i koji su efekti postignuti, kako bi se znalo šta treba menjati kada je to potrebno. Da bi ovaj ciklus delotvorno funkcionisao, formulisanje ciljeva bi trebalo da se dešava zajedno sa uspostavljanjem merila za njihovo vrednovanje: ciljevi bi trebalo da budu nedvosmisleni, ideološki jasno definisani, merljivi i da se odnose na raspoložive resurse (Siurala 2006). Ostali akteri omladinske politike, kao i sama vlast, trebalo bi da budu uključeni u čitav ovaj proces.

■ Kažemo da omladinske politike imaju multisektorsku dimenziju kada postoji proces saradnje između sektora za mlade i drugih sektora oko pitanja koja su važna za mlade. Za multisektorsku koordinaciju, u okviru ministarstva nadležnog za mlade postoje odbori koji su zaduženi za multisektorsku ili međuministarsku saradnju. Umesto toga, može postojati i politički predstavnik zadužen za pitanja mladih koji je zadužen i za koordinaciju. Iako prikladan i teorijski neophodan, rad u partnerstvu sa više različitih sektora politike (dakle sa ministarstvima i agencijama) u praksi je zahtevan proces.

Kakvi su odnosi između različitih nivoa omladinske politike u vašoj zemlji?

Na koji način država podržava njenu realizaciju na lokalnom nivou? Kako obezbediti dosledno pružanje usluga koje stoje na raspolaganju mladim ljudima širom različitih okruga ili opština?

Da li postoji neko međusektorsko telo koje sistematski prati razvoj omladinske politike u vašoj zemlji?

Da li omladinski radnici ili drugi stručnjaci koji rade sa mladim ljudima poznaju okvire omladinske politike na nacionalnom nivou?

Ključevi uspeha

O čemu se mora razmišljati prilikom planiranja, sprovođenja i ocene omladinske politike?

■ Ključni aspekti delotvorne i svrsishodne omladinske politike obuhvataju:

- ▶ jasno definisan državni organ za mlade, telo koje može da vodi, usmerava, koordinira i konsoliduje rad.
- ▶ jasno definisanu i nameravanu ciljnu grupu mladih korisnika, na primer definisanje starosne granice i/ili grupe do kojih intervencija praktične politike treba da dopre.
- ▶ konkretnu i transparentnu strategiju i akcioni plan kao i mehanizme sistematskog praćenja i evaluacije, kako bi donosioci praktične politike u svakom trenutku mogli biti pozvani na odgovornost, ali i radi unapređenja omladinske politike.
- ▶ bazu znanja, na primer mapiranje raznih potreba različitih mladih ljudi, istraživanja i statistiku, kao i iskustvene podatke prikupljene tokom sprovođenja praktične politike.
- ▶ viziju koja mlade osobe sagledava kao resurs, a ne kao problem, i koja podržava i osnažuje mlade ljude da realizuju svoj puni potencijal i daju svoj pozitivan doprinos društvu.
- ▶ verovanje u vrednost i mogućnost smislenog aktivnog učešća omladine, tj. učešće mladih u političkim procesima i njihovo angažovanje u omladinskim organizacijama i u životu zajednice.

- ▶ međusektorski pristup omladinskoj politici, koji okuplja različite sektore javne politike koji imaju ulogu u životima mladih, od „omladinskog sektora“, pa nadalje.
 - ▶ zaseban održivi budžet, budući da praktična politika mora biti podržana održivim, namenskim, adekvatnim resursima za sprovođenje.
 - ▶ uspostavljene veze između lokalnih, regionalnih i nacionalnih nivoa, sa prepoznatim kompetencijama i odgovornostima svih aktera i neophodnom saradnjom, koordinacijom i partnerstvom.
 - ▶ usaglašenost sa međunarodnom praksom, uzimajući u obzir standarde, preporuke i dobre prakse.
- (prilagođeno iz Denstad 2009)

■ Kada pogledamo omladinsku politiku, možemo da analiziramo kako je ona organizovana, ko šta radi, koliko to košta, ali prvo i najvažnije – da li omladinska politika dopire do pravih mladih osoba na smislen i relevantan način. Ključni izazov za omladinsku politiku jeste da se maksimalno poveća domet pozitivne omladinske politike i da se na najmanju moguću meru svede domet negativne omladinske politike.

Šta je glavni cilj omladinske politike u vašoj sredini (konkretna grupa, konkretna životna situacija, svi mladi, itd.)?

Koja vrsta dokaza podržava ciljeve omladinske politike u vašoj sredini?

Zašto su donete neke omladinske politike koje su vam poznate?

Šta se njima želi postići i do koga one treba da dopru?

Da li postoji namenski budžet za mlade? Na šta se on uglavnom troši?

Da li postoje neke dobre prakse omladinske politike u vašoj sredini?

Od omladinske politike do pružanja usluga i prakse

Kako omladinske politike dopiru do mladih ljudi? Moguće je pokrenuti brojne i različite programe ili intervencije u okviru omladinske politike na različite teme koje se kreću od aktivnog učešća i građanstva, bezbednosti i zaštite, borbe protiv socijalne isključenosti, informacija i novih tehnologija, mobilnosti i internacionalizma, zajedničkog života u multikulturnim društvima, profesionalne orijentacije, slobodnog vremena, promovisanja ravnopravnosti i nediskriminacije, pitanja životne sredine, itd. Programi mogu da obuhvate finansiranje projekata za mlade, programe neformalne edukacije, informisanje i savetovanje, programe za podršku pristupu tržištu rada, prilike za omladinski rad i mnogo toga drugog.

— Jedan od ključnih alata omladinske politike je omladinski rad, koji podrazumeva širok spektar aktivnosti socijalne, kulturne, obrazovne, ekološke i/ili političke prirode od strane, sa i za mlade osobe, grupno ili pojedinačno. Omladinski rad obavljaju plaćeni omladinski radnici/ce i volonteri, a zasniva se na neformalnim i informalnim procesima učenja fokusiranim na mlade osobe

i dobrovoljno učešće. Glavni cilj je motivisati i podržati mlade osobe da nađu i slede konstruktivne puteve u životu i na taj način doprineti njihovom ličnom i socijalnom razvoju i društvu u celini (Savet Evrope 2017).

■ Važno pitanje koje se tiče onih koji rade sa mladima u okvirima omladinske politike odnosi se na kompetencije subjekata koji su u taj proces uključeni, i na načine na koje se one stiču. Na primer, obuka omladinskih radnika je važno pitanje koje treba da obezbedi da usluge koje se pružaju mladima budu visokog kvaliteta i u skladu sa ciljevima omladinske politike. Drugo pitanje je pitanje kapaciteta i odnosi se na to da li postojeća infrastruktura obezbeđuje dovoljno bezbedne i prikladne prostore za učenje i aktivnosti koje imaju smisla za mlade ljude.

Kako je u vašoj zemlji organizovano sprovođenje omladinske politike?

Koje alate koristi omladinska politika da bi doprla do mladih ljudi? Koji su to alati za njeno sprovođenje?

Kako se obučavaju stručnjaci za omladinsku politiku i oni koji rade sa mladima?

Omladinska politika na evropskom i nacionalnom nivou

U Evropi se omladinske politike na nacionalnom nivou formulišu u skladu sa prioritetima i realnostima zemlje, ali su one često inspirisane i oblikovane temama i prioritetima Evropske unije i Saveta Evrope, koji imaju posebne misije i mandate.

Evropska unija

Strategija EU za mlade za period 2019 – 2027 usmerena je na tri oblasti: angažovanje, povezivanje i osnaživanje. Strategija podržava učešće mladih u demokratskom životu (angažovanje); ona promoviše dobrovoljno uključivanje, mobilnost učenja, solidarnost i interkulturno učenje (povezivanje) i pruža podršku osnaživanju mladih kroz kvalitet, inovacije i priznavanje omladinskog rada (osnaživanje). Namera strategije je da dopre do svih mladih osoba i da učini da programi EU budu inkluzivniji za one koji imaju manje mogućnosti. Strategija uzima u obzir rezultate dijaloga sa mladima koji su doveli do utvrđivanja 11 evropskih dugoročnih ciljeva za mlade.

Ovi ciljevi se ostvaruju kroz konkretne programe za mlade, kao što su Erasmus + i Evropska inicijativa za solidarnost (eng. European Solidarity Corps). Strategija se zasniva na delotvornom, fokusiranom i zajedničkom multisektorskom sprovođenju, angažovanjem nekoliko programa i fondova EU i podsticanjem međusektorske saradnje na svim nivoima. Strategija EU za mlade obuhvata aktivnosti zajedničkog učenja između zemalja članica, deljenje informacija sa nacionalnog nivoa, EU Dijalog sa mladima i druge oblike učešća mladih u donošenju praktičnih politika, Platformu EU Strategije za mlade i alate zasnovane na činjenicama. EU koordinator za mlade je kontakt u Evropskoj komisiji i vidljiva referentna tačka za mlade ljude.

Savet Evrope

Omladinska politika Saveta Evrope je trenutno definisana u strateškom dokumentu „Agenda 2020“, u kome su navedeni prioriteti evropske politike za mlade do 2020. godine: ljudska prava i demokratija, živeti zajedno u različitim društvima i socijalna inkluzija mladih. Savet Evrope promovise omladinske politike zasnovane na ljudskim pravima i demokratskim standardima, sa fokusom na učešću, informisanju, inkluziji, pristupu pravima, omladinskom radu i mobilnosti, koji povezuju mlade sa izgradnjom Evrope kao zajednice zasnovane na ljudskim pravima i demokratiji.

Savet Evrope koordinira međuvladinu i međunarodnu saradnju vezanu za izradu omladinske politike i nudi državama članicama mere podrške za razvijanje omladinske politike koja se zasniva na međunarodno priznatim principima i standardima. Ove mere obuhvataju seminare i jačanje kapaciteta kroz aktivnosti neformalnog obrazovanja, međunarodne revizije nacionalnih omladinskih politika, privremeno raspoređivanje u druge zemlje članice, vršnjačko učenje, nezavisnu ekspertizu ili procenu, studijske posete i save-todavne misije. Ostale mere obuhvataju finansiranje omladinskih projekata kroz projekte Evropske omladinske fondacije i programe jačanja kapaciteta u evropskim omladinskim centrima.

Partnerstvo u omladinskom polju EU – SE

Evropska komisija i Savet Evrope rade zajedno kroz partnerstvo u sektoru za omladinu na negovanju sinergije aktivnosti usmerenih na mlade. Na primer, partnerstvo u omladinskom polju između EU i Saveta Evrope prikuplja i razrađuje znanja za razvijanje omladinske politike i omladinskog rada, posebno vezano za teme aktivnog učešća mladih, socijalne inkluzije i omladinskog rada.

Kako je omladinska politika na evropskom nivou povezana sa omladinskom politikom na nacionalnom nivou u vašoj zemlji?

Kako se ostvaruju veze između evropskog, nacionalnog i lokalnog nivoa omladinske politike?

Izazovi

Postoji mnogo izazova vezanih za omladinsku politiku. Neki su vezani za realnosti današnjice koje bi omladinska politika trebalo da rešava (npr. nezaposlenost mladih, nasilni ekstremizam). Drugi, poput dalje navedenih, su stalno prisutni u debati o omladinskoj politici:

- ▶ Javni nadležni organi nisu istinski posvećeni omladinskoj politici. Delovanja i programi su raštrkani širom različitih domena praktične politike. Tu i tamo se pojavi "nešto" vezano za mlade, ali nema doslednih dugoročnih ciljeva.
- ▶ Omladinska politika se formuliše na osnovu političkih ideologija ili trenutnih interesa, a povremeno postaje alat za očuvanje političke moći, ne uzimajući u obzir situaciju, potrebe ili prava mladih.
- ▶ Nedostaju mehanizmi i resursi za sprovođenje strategija za mlade.
- ▶ Kada se omladinska politika definiše i sprovodi, različite agencije ili javni nadležni organi ne rade zajedno, čak ni kada su usmereni na mlade osobe u vezi sa problemima koji se tiču nekoliko oblasti praktične politike.
- ▶ Mladi nisu uključeni u oblikovanje omladinskih praktičnih politika. Ukoliko i kada su mladi uključeni, politička agenda je već doneta i ne uzima se u obzir ono što oni imaju da kažu, ili se mlade osobe koje uzmu učešće ne smatraju reprezentativnim.
- ▶ Javni organi nadležni za omladinsku politiku nisu dovoljno pripremljeni za rad sa mladim ljudima.
- ▶ Ne postoji nezavisno sistematsko praćenje i/ili evaluacija onoga šta je omladinska politika postigla i gde je podbacila, ili drugih

Koje glavne izazove za omladinsku politiku vidite u vašoj zemlji / regionu?

Koja glavna pitanja bi oni koji su odgovorni za omladinsku politiku trebalo da postave kao prioriteta u vašoj zemlji / regionu?

potreba koje ona treba da rešava. Programi se repliciraju bez izvlačenja pouka iz onoga što je urađeno.

- ▶ Kada omladinska politika predviđa programe finansiranja za (omladinske) organizacije ili za druge aktere civilnog društva, oni nisu otvoreni za sve organizacije, bez obzira na to šta nude.
- ▶ Profesionalci koji rade sa mladima ili za njih, kao što su omladinski radnici, omladinski savetnici i službenici za informisanje ili edukatori, nisu dovoljno obučeni.
- ▶ Domet omladinske politike je problematičan. Programi ne dopiru do onih za koje su osmišljeni, ili je definisanje ciljne grupe suviše usko i, uopšteno govoreći, malo je toga za mlade osobe u njima.

Izvori

Internet sajt posvećen dugoročnim evropskim ciljevima za mlade, sa verzijama na različitim evropskim jezicima: https://europa.eu/youth/strategy/european-youth-goals_en/

Savet Evrope (2008), "Budućnost omladinske politike Saveta Evrope: AGENDA 2020", Završna deklaracija 8. Konferencije ministara Saveta Evrope zaduženih za mlade, Kijev, Ukrajina, 10-11 oktobar 2008

Savet Evrope (2015), Preporuka CM/Rec(2015)3 Komiteta ministara država članica o pristupu mladim iz socijalno ugroženih sredina socijalnim pravima, koju je Komitet ministara usvojio 21. januara 2015. godine na 1217. Sastanku zamenika ministara

Savet Evrope (2017), Preporuka CM/Rec (2017)4 Komiteta ministara država članica o omladinskom radu

Denstad F. Y. (2009), *Priručnik za omladinsku politiku: Kako razvijati nacionalnu strategiju za mlade*, Izdavačka delatnost Saveta Evrope, Strazburg

Savet Evropske unije (2009), Rezolucija Saveta od 27. novembra 2009. godine o ažuriranom okviru za evropsku saradnju na polju mladih za period 2010-2018, OJ C 311, 19.12.2009, str. 1-11.

Evropska komisija (2015), Izveštaj EU o mladima 2015, <https://publications.europa.eu/s/dmAG>

Evropska komisija (2017), Unapređenje omladinskog rada – vaš vodič za razvoj kvaliteta, <https://publications.europa.eu/s/dlxm>

Evropski forum mladih (2016), Set alata o standardima kvaliteta za omladinsku politiku

Lauritzen, P. (2008), *Jaja na tiganju – Peter Lauritzen: govori, spisi i razmišljanja* – Izdavačka delatnost Saveta Evrope, Strazbur

Rezolucija Saveta Evropske unije i predstavnika vlada država članica koji su se sastali u Savetu u okviru za evropsku saradnju u oblasti mladih: Strategija Evropske unije za mlade za period 2019-2027, OJ C 456, 18.11.2018 g

Siurala, L. (2006), *Evropski okvir za omladinsku politiku*, Izdavačka delatnost Saveta Evrope, Strazburg

Williamson, H. (2002), *Podrška mladim ljudima u Evropi: principi, politika i praksa*, Izdavačka delatnost Saveta Evrope, Strazburg

Williamson, H. (2008), *Podrška mladim ljudima (Knjiga 2)*, Izdavačka delatnost Saveta Evrope, Strazburg

Williamson, H. (2017), *Podrška mladim ljudima (Knjiga 3): pogled u budućnost*, Izdavačka delatnost Saveta Evrope, Strazburg

Razumevanje pojedinih osnova omladinske politike je važan korak u sagledavanju kako omladinska politika može da rešava izazove sa kojima se mladi ljudi susreću danas.

Kako praktične politike mogu omogućiti mladim ljudima da budu aktivni građani? Kako one mogu da pruže podršku mladim ljudima da budu uključeni u društvo i da ostvaruju svoje želje i potencijal? Sve su ovo važna pitanja u kontekstu u kome mladi ljudi doživljavaju složenu tranziciju u život odraslih, a istovremeno su i protagonisti društvene promene.

Javni nadležni organi imaju veoma važnu ulogu u razvijanju strategija i praktičnih politika u cilju pružanja mogućnosti i iskustava mladim ljudima koji podržavaju njihovu uspešnu integraciju u društvo i omogućavaju im da budu aktivni i odgovorni članovi društva, kao i agenti promene.

Ovaj dokument nudi svima koji su zainteresovani za omladinsku politiku prikaz glavnih koncepata, principa, pristupa i izazova.

<http://youth-partnership-eu.coe.int>
youth-partnership@partnership-eu.coe.int

Savet Evrope je vodeća organizacija za ljudska prava na kontinentu. Obuhvata 47 država članica, uključujući sve članice Evropske unije. Sve države članice Saveta Evrope potpisale su Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum čiji je cilj zaštita ljudskih prava, demokratije i vladavine prava. Evropski sud za ljudska prava nadgleda primenu Konvencije u državama članicama.

www.coe.int

Zemlje članice Evropske unije su odlučile da udruže svoja znanja, resurse i sudbine. Zajedno su izgradile stabilno okruženje, demokratiju i održivi razvoj zadržavajući kulturnu raznolikost, toleranciju i individualne slobode. Evropska unija je posvećena deljenju svojih dostignuća i vrednosti sa zemljama i narodima van svojih granica.

<http://europa.eu>

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE